

Uzasadnienie wniosku o przyznanie nagrody Prezesa Rady Ministrów za wyróżniającą rozprawę doktorską dla dr Elżbiety Sadoch za pracę pt. *Opisy włoskich skarbców kościelnych i ich zbiorów w polskich relacjach z podróży. Wybrane przykłady od XVI do XVIII wieku*

Pani Elżbieta Sadoch w dniu 17 kwietnia 2023 roku obroniła pracę doktorską na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Rozprawa miała charakter innowacyjny i interdyscyplinarny. Powstała ona pod kierunkiem dwóch promotorów: prof. dr. hab. Tomasza Chachulskiego i dr hab. Małgorzaty Wrześniak, prof. ucz. (UKSW). Recenzji dysertacji podjęły się: dr hab. Aleksandra Norkowska, prof. ucz. (UKW) oraz dr hab. Małgorzata Ewa Kowalczyk (UWr). Zgodnie z nadesłanymi opiniami Autorka rozprawy wykazała się ogromną rzetelnością i starannością oraz umiejętnościami w podejściu do badanego zagadnienia. W obu recenzjach doceniono wysoki poziom doktoratu, zarówno pod kątem merytorycznym, edytorskim, jak i estetycznym. Recenzentki zauważyły też rozważną postawę badawczą oraz biegłość z jaką Doktorantka korzystała z różnych narzędzi i metod. Podkreśliły ponadto szczególną wrażliwość na dawną polszczyznę, którą młoda badaczka potraktowała jako dziedzictwo kulturowe. Warto dodać, że recenzja dr hab. Aleksandry Norkowskiej, prof. ucz. (UKW) zawierała wniosek o wyróżnienie rozprawy, który jednogłośnie poparła Komisja Doktorska, do którego także przychyliła się Rada Dyscypliny Naukowej Literaturoznawstwo WNH UKSW.

Należy nadmienić, że Pani Elżbieta Sadoch jeszcze przed obroną zdobyła imponujące wykształcenie i osiągnięcia naukowe. Ukończyła studia magisterskie z teologii kultury na Wydziale Teologicznym UKSW (dyplom z wyróżnieniem), a także studia licencjackie magisterskie z historii sztuki na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW (dyplom z wyróżnieniem). Brała udział w dwóch międzynarodowych seminariach we Florencji - The International Students Workshop in Florence, organizowanych przez Romualdo Del Bianco Foundation: w 2012 roku pt.: *Symbols and Signs in Art (colours, animals, plants, precious stones)* oraz w 2014 roku pt.: *Colours in Art and Culture (art, literature, history, culture, pop – culture, commercials, design, art & crafts, architecture)*. Uczestniczyła w 2013 roku w badaniach (inwentaryzatorskich, historycznych i językowych) na cmentarzu na Rossie

w Wilnie, podczas których sporządzała dokumentację polskich nagrobków. Prowadziła w 2019 roku badania (kwerendy muzealne i biblioteczne) w archiwach w Wenecji i Florencji w ramach własnego projektu pt.: *Życie codzienne w osiemnastowiecznym Rzymie w pamiętnikach polskich peregrynantów* (finansowanego ze źródeł BNNH – 52/19). Jest autorką wielu publikacji naukowych (m. in. w wysoko punktowanym czasopiśmie „Fides et Ratio”). Współpracowała przy opracowaniu edytorskim monografii naukowej *Podróż europejska Rozalii i Stanisława Dunin-Borkowskich*. Napisała dwa teksty związane z rozprawą doktorską: *Zwiedzanie skarbców kościelnych jako element wychowania na podstawie polskich relacji z podróży do Włoch w XVI i XVII wieku* oraz wydanym w języku włoskim *Tesori di arte sacra a Venezia e Padova nelle descrizioni dei viaggiatori polacchi del XVIII secolo* (tł. *Skarby sztuki sakralnej w Wenecji i Padwie w opisach polskich podróżników z XVIII wieku*). Doktorantka ponadto prezentowała wstępne wyniki swoich badań na konferencjach naukowych zarówno o charakterze ogólnopolskim, jak i międzynarodowym.

Zgłoszona do Nagrody rozprawa doktorska posiada liczne i istotne walory naukowe. Wprowadza przede wszystkim nową wiedzę do badań nad dawną literaturą podróżniczą, a jednocześnie przybliża sposoby postrzegania i opisywania włoskich skarbców kościelnych w staropolskich przekazach peregrynackich. Choć w kręgu zainteresowania badaczy z różnych dyscyplin pojawiały się kwestie związane z polskimi podróżami do Włoch, sprawozdaniem z wypraw, włoskimi miastami i zabytkami, ale brakowało pogłębionej refleksji na temat włoskich sanktuariów i gromadzonych tam cennych obiektów. Na uwagę zasługuje też wszechstronne podejście do badanego zagadnienia. Doktorantka przeprowadziła wnikliwą analizę wybranych tekstów oraz zajęła się wzmiankami o znaczeniu włoskich skarbców w dawnych sprawozdaniach podróżniczych. Warto podkreślić, że realizując badania do rozprawy Autorka wykazała się dużym zaangażowaniem i sumiennością, a także wysokim poziomem wiedzy naukowej w zakresie zgłębianego tematu. Biegłe stosowała narzędzia i metody z różnych dyscyplin (m. in. literaturoznawstwa, historii sztuki i muzeologii). W sposób uporządkowany i przystępny przedstawiła wyniki swoich badań.

Dysertacja zawiera typowe elementy dla pracy doktorskiej. Rozprawa ma 280 stron i przejrzysty układ. Składa się ze wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia, bibliografii i spisu ilustracji oraz aneksu. Warto zauważyć, że posiada bardzo spójną, logiczną i uporządkowaną

strukturę. W pierwszej części przedstawiono zagadnienia wprowadzające związane z polskimi relacjami z podróży oraz omówiono w porządku chronologicznym wybrane przekazy. Druga część zawiera rozwinięcie głównego założenia badawczego. Skoncentrowano tu uwagę na opisach skarbców i zbiorów kościelnych. Z kolei trzecią część poświęcono kwestii percepcji włoskich sanktuariów od XVI do XVIII wieku, w szczególności funkcji miejsc gromadzenia i eksponowania depozytów kościelnych. Należy też podkreślić, że we wstępie pracy znalazła się nota edytorska, a w zakończeniu perspektywa dalszych badań. Na docenienie zasługuje aneks w formie tabeli będącej uporządkowanym chronologicznie wykazem cytowanych źródeł. Wydanie tej pracy w formie monografii będzie istotnym wkładem w rozwój badań na temat staropolskich relacji z podróży do włoskich sanktuariów, a także przechowywanych tam zbiorów.

Mając na uwadze powyższe kwestie stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani Elżbiety Sadoch stanowi wybitne przedsięwzięcie badawcze i w pełni zasługuje na wyróżnienie, jakim jest Nagroda Prezesa Rady Ministrów. Spełnia bowiem wymogi przewidziane dla tego typu prac.